

Likabehandlingsplan

plan för arbetet mot trakasserier,
diskriminering och kränkande behandling

Stjärnans förskola

Giltighetstid: 2022-11-21 – 2023-11-21

Ansvarig rektor: Lena Brännholm

1. Syfte och bakgrund

Förskolans uppgift är enligt skollagen att förmedla och förankra respekt för våra mänskliga rättigheter och de grundläggande demokratiska värderingar vårt samhälle vilar på. Det råder förbud mot att kränka, diskriminera eller trakassera barn/elever. Skulle det ske så har personalen en skyldighet att utreda och vidta åtgärder.

Syftet med en likabehandlingsplan är att barn ska skyddas mot diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. Planen beskriver enhetens systematiska arbete, för barn, personal och vårdnadshavare.

En plan för arbetet ska varje år beskriva verksamhetens mål och de åtgärder som planeras. Genomförandet av dessa åtgärder ska sedan utvärderas i efterföljande års plan. Skolverket anger att planen ska utgå från en kartläggning av nuläget, som beskriver risker och analyserar orsaker.

"Var och en som verkar inom förskolan ska främja aktning för människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män, flickor och pojkar, samt solidaritet mellan människor. Inget barn ska i förskolan bli utsatt för diskriminering på grund av kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder, hos barnet eller någon som barnet har anknytning till, eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas." Citat från LPFÖ 18, Skolverket.

2. Vision och arbetssätt

Vår vision är att alla som kommer till och vistas på Stjärnans förskola ska känna trygghet, glädje och delaktighet. Tillsammans skapar vi en miljö präglad av omsorg och engagemang för varandra, vuxna och barn. Förskolan ska vara en lustfylld plats där barnen ska känna trygghet och mod till att våga vara den hen är.

Pedagogerna har en viktig roll att vara goda förebilder, med detta menas att vi tänker på sättet vi är mot varandra, både barn som vuxna. Vi försöker lyfta alla olika förmågor och olikheter, vi värnar om barns integritet även när de är små och strävar efter att vara inlyssnande och se barnen som kompetenta individer. Vårdnadshavare bjuds in i verksamheten genom samtal i tamburen, föräldramöten, dokumentation i verksamheten men även information i V-klass som vi når ut med.

Vårt arbetssätt ska präglas av en grund bestående av LPFÖ 18, aktuell och relevant litteratur, som t.ex. *Tydliggörande pedagogik i förskolan*, AKK- stödtecken som förstärker det verbala språket.

3. Kartläggning av riskområden

Vi har under läsåret genomfört observationer av barnens aktiviteter. Både ute som inne på avdelningarna. Vi har kartlagt i vilka situationer under dagen som barnen känner glädje och i vilka de upplever ilska, ledsen eller till och med rädsla.

Även om dessa situationer händer någon enstaka gång ser vi pedagoger på dem med ett stort allvar.

Det tydliggörs i observationerna att de flesta av barnen anser att vistelsen på förskolan är en lustfylld tid.

4. Mål för arbetet

- Målet är att inga barn eller vuxna ska utsättas för någon form av kränkning.
- Målet är att förskolan ska motverka traditionella könsroller samt könsmonster.
- Målet är att alla ska känna sig sedd och lyssnad till när man vistas på förskolan.
- Målet är att förskolan skall främja barns olikheter till att våga vara den du är.
- Målet för förskolan är att alla ska trivas och känna en lustfylld tid när de vistas på förskolan.

5. Handlingsplan

De aktiva åtgärder som har vidtagits är att vi utformat ett förväntansdokument. Detta dokument är ett systematiskt arbete som vi pedagoger på stjärnan tillsammans skapat. Dokumentet revideras eller diskuteras varje utvecklingsdag.

Vi arbetar med kompisböckerna i huset, exempel på dessa är "stopp min kropp" och "visa dina känslor". Vi strävar efter att dela upp barnen i mindre grupper för att de lättare ska bli sedd och hörd, de ska kunna skapa nya kompisrelationer och vi pedagoger kan ha djupare samtal tillsammans med barnen.

Vi har rutiner på hur vi pedagoger arbetar och även vid frånvaro har vi en tanke med att ordinarie personal placerar om sig för barnens trygghet. En trygghet vi pedagoger skapar är tydliga strukturer och rutiner under dagarna. Vi tänker på hur vi själva är placerade i inomhus- och

utomhusmiljö så att barnen har en pedagog nära om det skulle behövas stöd och stöttning.

6. Utvärdering av genomförda insatser

Små grupper har visat sig effektivt när det kommer till att möta barnen på ett djupare plan och det har blivit färre konflikter, det är något som vi fortsätter arbeta med. Även hur vi själva är placerade på golvet och vara närvarande tillsammans med barnen.

Lösa konflikter genom lågaffektivt bemötande. Pedagogerna fokuserar på det barn som har blivit utsatt och inte på de barn som utsätter samt att vi tar tag i situationen på en gång och inte låta "den svalna". Vi arbetar dagligen med att stärka barns förmåga att kunna samverka med andra barn och vuxna.

7. Barns delaktighet i arbetet

Vi planerar undervisningen utefter barnens förmåga och kompetens för att på bästa sätt utmana dem i lärandet. Barnen är med genom samtal och vi har gemensamt skapat regler på hur vi vill ha vår arbetsmiljö i verksamheten. Vi är inlyssnande på önskemål och är noga med att låta barnen känna sig hörda, även om deras önskemål inte går att uppfylla. Vi har samtal med vårdnadshavarna om hur, speciellt de yngre, barnen kommunicerar och hur vi kan förstå. Till detta använder vi oss av bildstöd och TAKK för att förstärka den kommunikationen.

Vid samlingssituationen har barnen stort inflytande i vilket material som vi ska använda.

Vid barns reflektioner använder vi bildskärmar som arbetsmaterial för att locka barnen till samtal. Det har visat ett gott resultat. Barnen älskar att se sig själv samt kompisarna på skärmen. Då kan vi pedagoger leda diskussionen till vilka som leker samt vilka som inte gör det. Bilderna kan fånga barnen ansiktsuttryck, ledsen, glad osv. vi kan då fråga barnen, Varför är det barnet ledsen eller glad tror ni?

8. Rutiner för akuta situationer

Alla anställda inom Sundsvalls kommun är medveten om att det är nolltolerans gäller när det kommer till kränkningar, diskriminering och trakasserier. Detta relaterar till att alla anställda inom barn- och utbildningsförvaltningen har handlingsplikt och skyldighet att agera.

[Rutiner när barn kränker barn](#)

- Pedagogen som upptäcker eller får veta om händelsen tar det direkt med barnen. Om det är en allvarligare kränkning så kontaktas rektorn.
- Föräldrar/vårdnadshavare informeras vid hämtning/lämning. Om behovet finns så ordnas ett möte med samtliga vuxna.
- . Skyndsam anmälan till STELLA-systemet. Utöver anmälningsskyldigheten inträder också utrednings- och åtgärdsskyldighet.
- En utredning utifrån händelsen påbörjas, där även förskolans atmosfär och skolans kultur ingår i kartläggningen.
- I vissa situationer kan Barnhälsoteamet behöva kopplas in.
- Upprätta tid för uppföljning och utvärdering.

Rutiner när vuxen kränker, trakasserar eller diskriminerar barn

Diskriminerings- och skollagen innehåller ett absolut förbud för anställda att utsätta ett barn för någon form av trakasserier eller kränkande behandling.

- Pedagogen som upptäcker situationen agerar och bryter händelsen omedelbart.
- Arbetslaget diskuterar tillsammans situationen som uppstod.
- Rektor utreder och ansvarar för dokumentation, uppföljning och kontakt med barnets vårdnadshavare.
- Rektor planerar in ett möte med den vuxne.
- Anmälan går vidare till huvudman och i vissa fall kontaktas fackliga representanter.

9. Bilaga: definitioner och begrepp

Diskrimineringsgrunderna i diskrimineringslagen

Med diskrimineringsgrund menas de kategorier av personer eller de karakteristika som skyddas av diskrimineringslagstiftningen:

• Kön

Diskriminering och trakasserier som har samband med kön kan vara utfrysning, förlöjligande och skämt kopplade till barns könstillhörighet.

Sexuella trakasserier är kränkningar av sexuell natur. De kan ta sig uttryck i sexualiserat språkbruk, tafsande eller visning av pornografiskt material. Vuxna i förskolan måste vara uppmärksamma på och agera i situationer där barnens lek inte präglas av frivillighet, ömsesidig nyfikenhet och intresse.

- **Könsidentitet eller könsuttryck (i diskrimineringslagen könsöverskridande identitet eller uttryck)**

Att någon inte identifierar sig med sin biologiska könstillhörighet som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön

- **Etnisk tillhörighet**

Diskriminering och trakasserier som har samband med etnisk tillhörighet kan vara förlöjligande eller skämt kopplat till en grupp personer med samma nationella eller etniska ursprung, ras eller hudfärg. Förskolan har ett ansvar att arbeta mot rasism och främlingsfientlighet.

- **Religion eller annan trosuppfattning**

Förskolan får inte missgynna någon barn på grund av hans eller hennes religion. I förskolan ska föräldrar kunna lämna sina barn utan att de blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra åskådningen. Förskolan är skyldig att se till barnets bästa och alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel buddism, ateism eller agnosticism.

- **Funktionsnedsättning**

(i diskrimineringslagen funktionshinder)

Funktionsnedsättningar kan vara fysisk, psykisk eller intellektuell och påverka livet på olika sätt. Hit räknas både sådana som syns, och sådana som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, hörsel och synskador, ADHD och dyslexi. Graden av funktionsnedsättning har ingen betydelse. Funktionshinder uppstår när personer med funktionsnedsättning upplever

begränsning i relation till omgivningen. Funktionshinder är inte en egenskap hos individen utan det är miljön som kan vara funktionshindrade.

• **Sexuell läggning**

Förskolan ska förebygga och förhindra diskriminering och trakasserier på grund av sexuell läggning. Med sexuell läggning menas homosexualitet, bisexualitet och heterosexualitet, transsexualitet. Förskolan har ett särskilt ansvar att förmedla samhällets gemensamma värdegrund till barnen.

• **Ålder**

Det är fortsatt tillåtet att särbehandla på grund av ålder om:

- särbehandling gäller tillämpning av bestämmelse i förskola, förskoleklass,
- särbehandling har ett berättigande syfte och de medel som används är lämpliga och nödvändiga.

Direkt diskriminering

Att någon missgynnas genom att behandlas sämre än någon annan. För att det ska röra sig om diskriminering ska missgynnandet ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna.

Direkt diskriminering känns igen genom likartade fall behandlas olika. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst miljö för att miljön är anpassad för bara pojkar.

Indirekt diskriminering

Med indirekt diskriminering menas lika behandling av olika fall. Krav som verkar neutrala men som i praktiken innebär att en viss grupp missgynnas. Det sker t.ex. när förskolan tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar ett barn med ett visst kön, viss etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning. Om exempelvis alla barn serveras samma mat, diskriminerar förskolan indirekt de barn som på grund av religiösa skäl behöver annan mat.

Bristande tillgänglighet

Bristande tillgänglighet är när en person med en funktionsnedsättning missgynnas genom att en verksamhet inte vidtar skäliga tillgänglighetsåtgärder för att den personen ska komma i en jämförbar situation med personer utan denna funktionsnedsättning. Den som låter bli att genomföra skäliga tillgänglighetsåtgärder kan komma att göra sig skyldig till diskriminering.

Trakasserier

Ett handlande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Begreppet "sexuella trakasserier" innebär ett handlande av sexuell natur som för den skull inte behöver ha samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Diskriminering är när en vuxen i förskolan missgynnar ett barn och det har samband med någon av diskrimineringsgrunderna. Trakasserier som utförs av förskolans personal kan också vara diskriminering och kan t.ex. ske genom skolans regler, undervisning.

Kränkande behandling enligt skollagen

Förskolan ska förebygga och förhindra det som i skollagen benämns som kränkande behandling såsom mobbning och rasistiska beteenden. Det definieras som ett uppträdande som, utan att ha någon koppling till någon särskild diskrimineringsgrund, kränker ett barns eller en elevs värdighet. Kränkningar kan vara fysiska, verbala, psykosociala, texter och bilder.

Fler begrepp

• Mobbning

En upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

• Rasism

En föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

- **Främlingsfientlighet**

Rädsla för och/eller stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

- **Homofobi**

En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- bisexuella eller transsexuella.